

Орієнтовна програма
з літератури рідного краю
для шкіл Херсонщини: 1-12 класи:
На допомогу вчителєві-словеснику

Схвалено кафедрою українського літературознавства
Херсонського державного університету
(протокол № 4 від 10.11.2008 р.)

1 клас

1. Дніпрова Чайка. «Я лисичка, я сестричка...»: арія Лисички з дитячої опери «Коза-дереза» (автор музики М.Лисенко).
2. В.Шевченко. Вірш «Хмарка плаче весело».

2 клас

1. М.Чернявський. «Рідний край» (акровірш).
2. Дніпрова Чайка. Поезія в прозі «Морське серце».

3 клас

1. А.Тютюнник. Вірш «Мамо! А куди наше сонце все летить і летить?»
2. В.Куликівський. Казка «Дубова рукавичка».

4 клас

1. М.Братан. Вірш «День святого Миколая».
2. А.Кичинський. Ліричний цикл «Кількоро миттєвостей дитинства».

5 клас

1. Народні перекази та легенди: «Діти Лимана». «Богатир на лимані». «Дві сестри». «Велика і Мала Лепетиха».
2. Дніпрова Чайка. Драматична казка «Коза-дереза».

6 клас

1. Д.Маркович. Оповідання «У найми».
2. В.Шаройко. Цикл гумористичних мініатюр «У школі і вдома».

7 клас

1. Є.Фомін. Поезії «Хмарина», «Асканія-Нова»
2. С.Божко. Уривок «Голос степу» (з роману «В степах»)

8 клас

1. М.Жук. Вірші «До України». «Щодня я про тебе співаю...»
2. М.Братан. Вірші «Афродіта і меч», «Листвиною зелено-промінною...»

9 клас

1. М.Чернявський. Оповідання «Напередодні»
2. Л.Куліш. Вірші: «Сонце на колоску», «Чебрецева сторона».

10 клас

1. Д.Маркович. П'єса «Не зрозуміли»

2. А.Кичинський. Вірші-екфразиси «Тарас Шевченко. Автопортрет із свічкою (1845)», «Тарас Шевченко і діти-байгуші.Папір.Сепія».

11 клас

1. І.Дніпровський. Драма «Яблуневий полон».
2. А.Бахута. Вірші «Жалкування». «Куди не йду – за мною слідом...», «Тяжіння». «Дещо про смаки».

12 клас

1. А.Тютюнник. Повість «Далі польоту стріли».
2. М.Василенко. Вірші «Розіп'яли йому душу...», «Дорога на Парнас», «Де правда?». «Лукавий попутав».

Для самостійного читання

1 клас

1. Дніпрова Чайка. Вірші «Весна», «Зима».
2. М.Чернявський. Вірш «Налетіла злая віхола».
3. Є.Фомін. Уривок з драматичної казки «Івасик-Телесик».
4. В.Мелешенко. Вірші «Сонечко», «Чому кіт без чобіт».

2 клас

1. М.Василенко. Казки з книги «Усе царство – за коня!»
2. Б.Плоткіна. Гумористичний цикл «Світлинки-смішинки».
3. В.Загороднюк. Загадки з книги «Морська абетка».
4. Н.Музика. Віршовані казки «Велике прання», «Ішов дощик на базар».

3 клас

1. М.Братан. Твори з книги «Пригоди живої природи».
2. Л.Марченко. Розділи з повісті «Маринчин дивосвіт».
3. В.Плоткін. Вірші з книги «Чарівна абетка».
4. В.Куликівський. Казка «Посварились місяці».

4 клас

1. Дніпрова Чайка. Поезії в прозі «Дівчина-чайка», «Буревісник», «Тополі».
2. Є.Фомін. Поема «Палац».
3. В.Кулик. Вірш «Вербова дудочка».
4. В.Бойченко. Вірш «Стежки дитинства».

5 клас

1. Дніпрова Чайка. Драматичні казки «Пан Коцький», «Зима і Весна, або Снігова Краля».
2. М.Чернявський. Феєрія «Зима».
3. В.Куликівський. Казка «Поєдинок».
4. В.Загороднюк. Загадки з книги «І пахне медом їхня хата».
5. В.Нижеголенко. Повість «Босоногі мрійники».
6. В.Кузьменко. Вірш «Ватра».

6 клас

1. Д.Маркович. Оповідання «Шматок».
2. Дніпрова Чайка. Оповідання «У школі».
3. Яр Славутич. Вірш «Моє серце в херсонських степах...».
4. М.Братан. Ліричні гуморески зі збірок «Експромти».
5. А.Кордюк. Гумористичні мініатюри зі збірки «У гості на сомину».

6. А.Суганяк. Вірш «Козацька пісня».

7 клас

1. Є.Фомін. Поезії «Гроза», «Елегія».
2. С.Божко. Повість «Над колискою Запоріжжя».
3. В.Бойченко. Вірші з книги «Доброта».
4. В.Кулик. Вірші зі збірки «Дорога до тебе».
5. Ю.Голобородько. Повість «Теплий вітер осені».
6. Яр Славутич. Цикл «Херсонські сонети».

8 клас

1. Д.Маркович. Новела «Сюрприз».
2. М.Жук. Казка «Правда і Неправда».
3. Яр Славутич. Цикл «Запорожці», поема «Соловецький в'язень».
4. В.Мелешенко. Вірші з книги «Спасибі, друзі, що ви є!».
5. Л.Куліш. Новели з книги «Червоні айстри».
6. В.Пузиренко. Вірші зі збірки «Живі дощі».

9 клас

1. Дніпрова Чайка. Алегорична казка «Дивний ткач».
2. Василь Вишиваний. Вірші зі збірки «Минають дні».
3. М.Каляка. РадіоноVELA «Без тебе мені бракувало б повітря».
4. І.Гайдай. Гумореска «Бджоли і трутні».
5. І.Григурко. Уривки з роману «Канал».
6. В.Наумич. Вірші зі збірок «Голос журби», «До калини на запросини».
7. О.Кулик. Повість «Відкритий урок».
8. М.Братан. Вірші зі збірки «Семенівське шосе».
9. В.Піддубняк. Вірші зі збірки «Пізній листопад».

10 клас

1. Д.Маркович. Оповідання «Весна»
2. А.Кичинський. Вірші зі збірок «Пролітаючи над листопадом», «Танець вогню».
3. М.Братан. Драматична тетралогія: «Сердитий Бог», «Колюча нива», «Лукавий сон», «Побите серце».
4. В.Куликівський. Вірші зі збірки «Відтворення».
5. І.Стариков. Уривки з роману «Русло».
6. А.Тютюнник. Вірші з книги «Тисяча перше джерело».
7. Н.Коломієць. Вірші зі збірки «Я щаслива».
8. І.Григурко. Уривки з роману «Ватерлінія».
9. О.Гулько. Вірші з книги «Змова мовчання».

11 клас

1. І.Дніпровський. Драма «Любов і попіл». Оповідання «Анатема», «Яхта «Софія».
2. М.Куліш. Драматична трилогія: «97», «Комуна в степу», «Прощай, село».
3. М.Братан. Драматична поема «Шоста заповідь».
4. А.Бахуга. Вірші з книги «Дань».
5. А.Марущак. Вірші зі збірки «Щоденник вітру».
6. М.Василенко. Уривки з роману «Імперія Лаодіки».
7. А.Анастасьєв. Вірші з книги «Дерева і люди».
8. Н.Музика. Вірші зі збірки «Фабула весни».
9. Л.Степаненко. Вірші з книги «Думки мої...».

12 клас

1. А.Тютюнник. Повість «Острови навпроти міста».
2. М.Василенко. Вірші зі збірок «Очна ставка», «Небовий ключ», «Жменя дощу», «Архітектура планиди».
3. М.Братан. Роман «Далі буде».
4. О.Бутузов. Вірші з книги «За холодними річками».
5. В.Загороднюк. Вірші зі збірки «Поклик євшан-зілля».
6. А.Крат. Поема «Ме quaeго: Сповідь на самоті».
7. А.Полуфакін. Вірші з книги «З вогню любові та надії».
8. Л.Бондарчук. Гуморески з книги «Рикошет».
9. В.Жураківський. Вірші зі збірки «Не розминуся з Україною».

Основна методично-педагогічна література

1. Алевтина Дрозд: Біобібліографічний покажчик.- Херсон,1998.- 29 с.
2. Анатолій Крат: Біобібліографічний покажчик.- Херсон,20006.- 43 с.
3. Арон Копштейн: Біобібліографічний покажчик.- Херсон,2001.- 23 с.
4. Бернадська Н. Завдання, тести і диспути до вивчення теми «Микола Куліш» в 11-му класі // Українська мова та література.- 2001.- № 20.- Трав.- С.13.
5. Бойченко В. З історії словесності Південного Прибужжя: Навч. посібник.- Миколаїв,2005.- 97 с.
6. Бондаренко Л. Вивчення творчості Миколи Чернявського в середній школі // Творчі обрії Миколи Чернявського: Зб.- Херсон,1998.- С.24-26.
7. Бондаренко Л. Особливості вивчення творчості Миколи Чернявського в середній школі // Вісник Таврійської фундації (ОВУД).- К.-Херсон: Просвіта, 2007.- Вип.1.- С.70-73.
8. Бондаренко Л. «Як до тебе протоптати тропи?» (Матеріали до вивчення життєвого шляху Євгена Маланюка в 11-му класі) // Вісник Таврійської фундації (ОВУД).- К.-Херсон: Просвіта, 2005.- Вип.1.- С.73-77.
9. Борис Грінченко: Літ. розвідки , бібліограф. нариси. – Херсон, 1999.
10. Василь Шаройко: Біобібліографічний покажчик.- Херсон,1996.- 16 с.
11. Використання матеріалів літературного краєзнавства на уроках української літератури в середній школі: Метод. реком. – Миколаїв, 1991.- 55 с.
12. “Висока хвиля в серце заплива...” (Поетичний світ Анатолія Кичинського): Бібліографічний посібник. – Херсон: Просвіта, 2000. – 40 с.
13. Володимир Плоткін: Біобібліографічний покажчик.- Херсон,2001.- 24 с.
14. Голобородько Я.Ю. Духовна скарбниця Херсонщини: Методична розробка до спецсемінару.- Херсон,1995.
15. Голобородько Я.Ю. Літературний процес Таврійського краю: Навчально-методичний посібник. – Херсон, 2000.- 126 с.
16. Голобородько Я. Микола Куліш: Аспекти життя й творчості: Метод. реком. – Херсон, 1995.- 18 с.
17. Голобородько Я.Ю. Письменники і Херсон.- Херсон,2003.- 126 с.
18. Голобородько Я.Ю. Південний ареал: Консорціум літературної Таврії.- К.: Факт, 2007.- 400 с.
19. Голобородько Я.Ю. Полюси інтелектуальної Таврії.- Херсон, 2000.- 225 с.
20. Голобородько Я. Світ таврійських письменників. – Херсон, 2001.
21. Голобородько Я. Хронологія слова: письменники українського півдня.- Херсон, 2001.- 143 с.
22. Голобородько Я.Ю. Художні постаті Херсонщини: Література рідного краю: Експериментальний підручник для середніх закладів освіти. – Херсон, 2000.

23. Горб О., Вершина Л. Вивчати – порівнюючи: [про вивчення комедії М.Куліша «Мина Мазайло»] // Укр.мова й л-ра в серед.шк.,гiмназiях, лiцeях та колегiумах.- 2000.- № 1.- С.177-179.
24. Горб О. Компаративістику – на уроки української літератури [про вивчення комедії М.Куліша «Мина Мазайло»] // Рідна школа.- 2001.- № 11.- С.56-59.
25. Демчук О. На перехресті доріг: Урок-діалог [про вивчення творчості М.Куліша] // Українська мова та література.- 2001.- № 20.- Трав.- С.16.
26. Дніпрова Чайка: Літературні розвідки, бібліографічні нариси. – Херсон, 1996.
27. Євген Фомін: Бібліографічний покажчик. – Херсон, 2002.- 43 с.
28. Жила С. Вивчення комедії Миколи Куліша «Мина Мазайло» у школі // Дивослово.- 1998.-№1.- С.21-26.
29. Жила С. Особливості вивчення п'єси М. Куліша «Маклена Граса» // Укр.л-ра в загальноосвітн.шк.- 2001.-№5.- С.39-46.
30. З любов'ю до рідного краю: Методичні рекомендації на допомогу популяризації в бібліотеках творчості сучасних херсонських поетів. – Херсон, 1995.- 26 с.
31. З Україною в серці: Зб.- Херсон,1996.- 137 с.
32. Завісляк А. Урок з української літератури: (11 кл.): [Тема: «П'єса М.Куліша «Мина Мазайло»] // Відкритий урок.- 2002.- № 3-4.- С.15-20.
33. Загороднюк В. Навчально-методичні рекомендації з курсу «Література Херсонщини» для студентів-філологів спеціальності «ПМСО. Українська мова і література».- Херсон,2004.- 20 с.
34. Іван Данилович Дніпровський: Біобібліографічний покажчик.- Херсон,1995.- 55 с.
35. Іваха Т.Ф. «Микола Куліш – драматург доби»: [Шк.урок] // Українська мова і література в школі.- 2001.- № 2.-С.34-35.
36. Каляка М. Пам'ять має вітчизну // Степ: Літературно-мистецький альманах.- Херсон: Степ,1993.- С.87-89.
37. Козуб Г. Мова – характер – ідея: Порівняльний аналіз п'єс Ж.-Б.Мольєра «Міщанин - шляхтич» та «Мина Мазайло» М. Куліша (8 кл.) // Всесвіт.л-ра та культура.- 2000.- № 5.-С.38-41.
38. Константи: Альманах соціальних досліджень.- Херсон, 1997.- № 2 (8).- 48 с. [Спецвипуск, присвячений Д.Марковичу].
39. Кудрявцев Михайло. Вивчення творчості Миколи Куліша в школі: Посібник для вчителів.- Тернопіль, 2000.- 64 с.
40. Кудрявцев Михайло. Драма Миколи Куліша «Патетична соната» [Урок укр..л-ри] // Українська мова і література.- 2001.- № 20.- Трав.-С.9.
41. Кудрявцев Михайло. Система образів у п'єсі «Патетична соната» [Урок укр..л-ри] // Українська мова і література.- 2001.- № 20.- Трав.-С.9-12.
42. Література рідного краю: Методичний посібник / Авт.: Г.В. Немченко, І.В. Немченко. – Херсон, 1994.-100 с.
43. Література рідного краю: Письменники Миколаївщини: Посібник-хрестоматія/ Уклад. і загальна редакція Н.М.Огренич.- Миколаїв: МОШПО, 2003.- 181 с.
44. Література рідного краю: Посібник-хрестоматія.- Миколаїв: МОШПО, 1994.-181 с.
45. Літературне краєзнавство на уроках з української літератури у 11 класі середньої школи: Методичні рекомендації та розробки уроків / Авт.Н.І.Чабан.-Херсон: Традиція,1993.- 48 с.
46. Літературна Миколаївщина в особах: Бібліографічний покажчик / За ред. В.П.Бойченка; уклад.Н.А.Полівода.- Миколаїв, 2001.
47. Литературное краеведение в школе: Метод. рекомендации / Авт.: Н.Д. Чухонцева, Т.В. Хома, О.В. Мишуков – Херсон, 1989.- 50 с.
48. Лошинин Н.П. Литературный музей и школа. – М., 1976.
49. Микола Братан: Рекомендаційний бібліографічний покажчик. – Херсон,2007.
50. Микола Василенко: Літературні розвідки, бібліографічні нариси. – Херсон, 1996.-36 с.

51. Микола Куліш: Літературознавчі розвідки, бібліографічні нариси. – Херсон, 2003. - 55 с.
52. Микола Куліш: Мина Мазайло: Біографія письменника. Стислий переказ твору. Аналіз тексту. Зразки учнівських творів: Посібник для 11 класу / Автор-укладач В.В.Паращич. – Харків, 2001.-64 с.
53. Микола Чернявський. Літературні розвідки, бібліографічні нариси. – Херсон, 1998.
54. Неділько В., Хом'як Г. Вивчення творчості письменника Миколи Куліша // Українська мова і література в школі.- 1993.- № 7.-С.15-21.
55. Неживий О., Нежива Л. Література рідного краю: Підручник-хрестоматія: 10 клас.- Луганськ, 2001.-64 с. [М.Чернявський, Б.Грінченко, Марія Загірня].
56. Немченко Г.В. Вивчення біографії Яра Славутича на уроці літератури рідного краю // Краєзнавство і туризм: освіта, виховання, стиль життя: Мат. Міжнарод.наук.конф.- К.,2000.- С.213-218.
57. Немченко Г.В., Немченко І.В. Вежі духовності: Посібник з літератури української діаспори.- Херсон: Айлант, 2000. -252 с.
58. Немченко Г.В., Немченко І.В. Вивчення творчості Яра Славутича в школах Херсонщини : Посібник-хрестоматія.- К.-Херсон: Просвіта,2005.- 92 с.
59. Немченко І.В. Вивчення творчості Сави Божка в 7 класі середньої школи на Херсонщині // З Україною в серці: Зб.- Херсон,1996.- С.110-114.
60. Немченко І.В. Дослідження з українського літературознавства в системі МАН // Печатное слово.- 2003.- № 4.- С.58-62.
61. Немченко І.В. Лірика Яра Славутича як об'єкт краєзнавчого дослідження в школі // Краєзнавство і туризм: освіта, виховання, стиль життя: Матеріали II Міжнародної наукової конференції – К., 2000. – С. 218 – 222.
62. Немченко І.В. Матеріали до лекції “Поезія Валерія Кулика” // Печатное слово. – 2003. – № 5. – С. 53-62.
63. Немченко І.В.Матеріали до лекції «Поезія Василя Загороднюка» // Печатное слово. – 2007. - №1. – С.6-16.
64. Немченко І.В. Матеріали до лекції «Поезія Миколи Братана» // Печатное слово. – 2007. - №3. – С.3-10.
65. Немченко І.В. Патріотичне виховання учнів на уроках літератури (на матеріалі творчості Дніпрової Чайки) // Дніпрова Чайка і розвиток української культури: Тези міжвуз. наук. конф.- Херсон,1991.- С.98-99.
66. Немченко І.В. Програма та методичні рекомендації з курсу “Літературне краєзнавство”: Для студентів спеціальностей ПМСО. Українська мова і література, ПМСО. Українська мова і література та англійська мова і література, ПМСО. Українська мова і література, історія.- Херсон,2005.
67. Немченко І.В. Уроки літератури рідного краю // Естетика педагогічної творчості: Посібник для вчителя / За ред. Н.І.Бутенко.- К.,1995.- С.46-48.
68. Огородня І. “Віддав себе я праці без вагання...” (Вивчення творів Б.Грінченка в середніх класах) // УМЛШ. – 1988. – № 10. – С. 22-27.
69. Окуневич Т.Г. Елементи краєзнавства на уроках української мови (за творами Д.Марковича) // Константи: Альманах соціальних досліджень.- Херсон, 1997.- № 2.- С.38-40.
70. Падалка Н. Вивчення творчості І.Карпенка-Карого (І.Тобілевич) в школі. – К., 1970.
71. Параскевич П.К. Сторінки літературної Херсонщини.- Херсон: Айлант,2008.- Вид.2-е.- 110 с.
72. Поезія любові та краси: Бібліограф. посібник / До 50-річчя від дня народження і 35-річчя поетичної творчості Валерія Кулика. – Херсон, 1998.-17 с.
73. Позакласна й позашкільна робота з літературного краєзнавства: Методичні рекомендації / Авт. І.В. Немченко. – Херсон, 1998.
74. Постриган Людмила. Біографічний довідник.- Херсон,2008.- 23 с.

75. Прози життя Василя Загороднюка: Бібліографічний покажчик.- Херсон,2006.-25 с.
76. Українське слово: Хрестоматія української літератури та літературної критики: У 4 кн.- К.,1994-1995; Вид.2-е.- К., 2001.
77. Українські письменники: Бібліограф. словник: У 5 т. – К., 1963.
78. Хом'як Т. Микола Куліш // Нові імена в програмі з української літератури. – К., 1993. – С. 193-206.
79. Чорна М. Навчально-методичні рекомендації до проведення фольклорної та літературно-краєзнавчої практики.- Херсон,2004.
80. Чухонцева Н.Д. Вивчення лірики Миколи Чернявського на уроках літератури рідного краю // Микола Чернявський. Літературні розвідки, бібліографічні нариси. – Херсон, 1998.- С.44-48.
81. Чухонцева Н.Д. Використання художньо-історичних творів про М.Куліша під час уроку-подорожі // Краєзнавство і туризм: освіта, виховання, стиль життя: Матеріали II Міжнародної наукової конференції – К., 2000. – С. 202 – 207.
82. Щерба Т. Цілющі острови духовності: Література Таврійського краю: Навчально-методичний посібник для вчителів. – Херсон, 2001.